

37739

10/11/11

10/11/11

030026058

== Uvod. ==

Nedelja je. Ljudje odhajajo iz cerkve domov. Po poti se pogovarjajo o pridigi, o vremenu, o letini, o kravah in volih in o drugi živini. Prišedši domov, odjužinajo, se podajo pogledati v hlev, če je vse v redu; na polje, kako jim kaj vzpevajo žita; v gozd, kako kaj rastejo smreke; na travnik, če ga je kdo popasel itd. Nekateri ostanejo doma in bero politične in gospodarske časopise in knjige; žene rade vzamejo v roko kak molitvenik, ali pa se posedejo po pragih in tu kramljajo po stari ženski navadi. Gotovo število mož pa ne prihaja takoj domov, ampak ostaja po vaških krčmah, kjer uganja vaško politiko, ki obstaja v zabavljanju šoli, „gospodu“, županu, in proti raznim drugim napravam. Pozno v noč, navadno omamljeni od strupenih alkoholnih pijač, se vračajo domov, kjer večkrat vprizorè žalostna dejanja! Nekatere žene sicer jokajo in tarňajo čez take može; a žali-bog večkrat potegnejo tudi same žnjimi. Večji del vaške

mladine pa ima navadno ta dan proste perutnice in je za to najnevarnejši dan mladini! Žalostno, a resnično! O vsem in za vse se ljudje zanimajo, le o najdražjem — o deci! — se ne zmenijo mnogo! Pogovarjamo se, beremo, poslušamo predavanja vsakovrstne vsebine, le o vzgoji otrok, kar je naše najsvetejše opravilo, — molčimo! Bolj se brigamo za živino, kakor za otroke. Prej gredo po zdravila za kravco, nego za sinka ali hčerko. Ali ni res? Naročeni smo na časopise in kupujemo knjige o reji živine, še celo o kokoših izhaja časopis in se tu in tam naroče nanj. Katera hiša pa ima o vzgoji otrok kak časopis ali knjigo? Redke so. Res, da je naša literatura v tem oziru še prav revna, vendar imamo knjižico, ki bi bila lahko bolj razširjena, t. j. Dimnikova „Domača vzgoja“; vrlo priporočam tudi Bleiweisovo: „Pouk krščanskim staršim“, „Detoljuba“.

Prirajamo predavanja raznovrstne vsebine po naših društvih, in koliko jih priredimo o vzgoji? Prav, prav malo. Tudi je žalostno dejstvo, da so taka predavanja najmanje obiskana. V tem dvojnem dejstvu se moramo poboljšati učitelji in stariši. Nič nam ne pomaga tožiti o izprijenosti naše mladine in zraven držati križem roke. Zabičimo si enkrat za vselej: Prvo in najvažnejše delo naše je vzgoja otrok!!! Življenje posameznikov, družin, občin, narodov — človeštva je odvisno zgolj od vzgoje. Blagostanje in gorje ima svoje korenine v vzgoji. Še sedaj imamo divja človeška plemena. Zakaj? Manjka jim vzgoje. Akti jetnišnic nam pa izpričujejo, da so zločinci žrtve slabe odgoje. „Kriva vzgoja je slabih časov mati“. Zgo-

dovina in lastna izkušnja nas o tem prepričata. Kaj je privedlo Špartance do tolike hrabrosti? Vzgoja. Kateri sinovi delajo čast očetu in materi, občini, domovini? Dobro vzgojeni! In kateri ne? Odgovor vsak ugane. Res je pa, da je vzgoja nekaj jako, jako težkega. „Vzgoja je umetnost vseh umetnosti“. In, če kje — velja pri vzgoji predvsem geslo Njega cesarskega in kraljevega Apostolskega Veličanstva Franca Jožefa I.: „Z združenimi močmi“. V tem oziru smo dosedaj grešili grozovito! Hodili smo večinoma vsak svojo pot: šola svojo, dom svojo; šola desno, dom levo, ali pa obratno. Nastala je med šolo in domom zev, ki nas vodi le v pogubo, če jo ne zamašimo hitro. To pa storimo, če stopimo v ožjo zvezo in si k skupnemu delu podamo vzajemno roke ter drug drugega podpiramo, ker le na ta način bode naše delo uspešno in bode rodilo obilo sadú.

Vzgoja v domači hiši

od rojstva do vstopa v šolo.

S prvim dnevom, ko človek stopi v življenje, se mora začeti vzgoja njegova. Da, še predno je rojen! Stariši vzgojujmo se predvsem sami, da ne bodo otroci podedovali naših slabostij. Kdor ne bi verjel, da se lastnosti starišev podedujejo, naj se spominja svojih otroških let ter jih primerjaj lastnim otrokom. Kolikokrat vendar tudi slišimo deda ali babico jeziti se na vnuka ali vnukinjo: „Ravno tak si, kakoršen je bil tvoj oče“, ali: „Nič nisi ratnejši, kakor je bila tvoja mati, itd. Tudi pregovor — jabolko ne pade daleč od drevesa — se uporabljuje v tem zmislu. Še celo, če se dva skregata, večkrat predbacivata drug drugemu roditelje: „Veš, kakšen je bil tvoj oče ali mati“. In na to misli: „Tak si tudi ti“. Navadno je to tudi res. Saj o tem se prav lahko prepričate sami, če se le nekoliko zamislite v sé ali pa v druge v okolici. Kakoršen oče, takšen sin, kakoršna mati, takšna hči. S tem torej, če sami sebe vzgojujemo, vzgojujemo tudi naš bodoči rod. Zlasti ve matere, pazite se ko ste noseče.

Možje pa glejmo, da vse odstranimo, kar bi slabo vplivalo na žene in — otroka! Varujmo jih!

„Prvo vino gre v les“, pravi pregovor. Prvi utisi, ki jih otrok dobi v domači hiši, se vsedejo najbolje, naj so že dobri ali slabi. Srečni bi bili otroci, ko bi se v tej dobi njih duša in srce napajalo le z dobrimi utisi. Žal, da je vzgoja v domači hiši le razpoloženje roditeljev; in drugih, ki je seveda včasih veselo, čmerno, jezno itd., ki otroka pestuje, podi ali tepe! Kolikokrat se ta ali oni znese nad ubogim otrokom, če je ravno nedolžen, da si jezo ohladi. Otroci, ki rastejo v takih razmerah, so veliki reveži. Njih srce je prazno in ledeno! Blagor pa otrokom, kojih stariši že zgodaj skrbé za njih srce, njih čustva. Kako to store? Predvsem skrbe, da se jim telo zdravo razvija. „V zdravem telesu — zdrava duša.“ Zdravje zelo vpliva na izobraževanje čustev. Saj vemo, kako je težko bolno dete utešiti in pomiriti! Da se v otroku vzbuja čut za lepoto, vadijo ga rednosti in snažnosti. Zgodaj je treba otroka navaditi na snažnost; kajti, če mu ne bode veliko za snažnost, studilo se mu tudi ne bode kaj grdega. V tem oziru vpliva na otroka okolica: domača hiša, priroda. Vse kar je grdega: govorjenje, predmeti, slike itd. odstranijo iz otroške bližine in obratno, pa uče otroka na lepo govorjenje, peljejo otroka v prirodo ter mu tu kažejo vse, kar je lepo: gore in doline, cvetice in cvetje, solnce in zvezde. Tudi lepe slike po hišnih stenah vzbujajo lepa čustva. Lepa pesem, lepa melodija napravi na otroka kaj ugoden utis. Le pojte stariši svojim otrokom!

Dalje skrbe taki stariši tudi, da otroku pravočasno vzbudé čut vesti, da jim bode po vsakem storjenem delu priznavala ali očitala njih dejanja, da ne bodo ostali hladni napram pravici in krivici. To doseči si prizadevajo s svojimi zgledi in z zgledi drugih ljudi. Nravna, dobra dejanja bodo hvalili, zla pa grajali pri otrocih, kakor tudi pri drugih ljudeh. Pred vsem pa si bodo prizadevali biti sami dober zgled, ker vedo, da otroci nje, ki jih imajo najrajši, tudi posnemajo najbolj.

Zanemarjali tudi ne bodo verskega čustva. Ko jih začne otrok popraševati, od kod so rastline po polju, kdo je postavil goré, kdo je napravil vodè, kdo prižiga solnce, zvezde, mesec na nebu itd., mu mati odgovarja, da je vse to ustvaril Bog, ki je neskončno dober in pravičen. Otroka uči, naj bode priden, ker Bog vsako dobro dejanje poplača, hudo pa kaznuje. Uči ga tudi moliti. Tudi tukaj največ izdajo — zgledi starišev, bratov itd.

Tudi skrbe nekateri stariši, da v otroku vzbude sočutje, kar je velike važnosti. Ljubezen starišev vzbuja ljubezen pri otrocih. Če otroke kaj veseli, kažejo i stariši ž njim veselje, in če so žalostni, se žaloste tudi stariši. Ljubezen vzbuja ljubezen. Imejte sočutje tudi do živali! Ne pretepajte jih, da jih tudi otroci ne bodo. Tudi samočutje bodo gojili pametni stariši v otrokih do neke gotove meje, ki otroka večkrat vodi k dobremu in ga odvrča od hudega. Da se ne bode otrok prevzel, mu pokažejo, da njegove moči segajo le dō neke meje in pazili bodo, da se njegovo samočutje ne razvije v časti-lakomnost.

Taka in enaka čutstva spojena s težnjami in nagnenji bodo pametni stariši gojili, strasti odstranjevali in skrbeli, da se njih otroci že v tej dobi privadijo ubogati, delati in hrepeneti po vzvišenih vzorih. Res, da se to ne more prav lahko doseči; treba je pri vzgoji skrajne vztrajnosti, vaje in zgledov. V dosego tega smotra, treba le včasih uporabljati tudi kazen, ki pa bodi kolikor mogoče narurna, ker le taka ima vpliv in vspeh.

Nekaj primerov: 1.) Otrok se je igral in je po sobi razmetal igrače. Mati mu veli pobrati. Otrok noče. Kaj je storiti? Tepsti? Ne! Poberimo igrače in jih kam denimo, da sam otrok ne more do njih. Kje pa je kazen, kaj ne? Le počakajmo. Čez nekaj dnij se mu bode gotovo zahotelo igrati, a igrač ni. Prišel bode prosit zanje. Mi pa kaznujmo tako-le: „Ne dobiš nič. Zadnjič smo jih morali drugi za teboj pobirati in delo imeti in tega nočemo zopet danes“. Čemu torej pretepanje in jeza, ki imamo tako narurno kazen. 2.) Otrok izgubi radi nepazljivosti kak ljub mu predmet. Kazen? Nima ga več in tudi družega ne dobi več. Če to kazen, ki je najbolj narurna uporabljamo, bode kmalu bolj pazljiv. 3.) Opoludne je južina, a otroka ni doma. Če hočemo, da bode reden, nič ne čakamo, ampak odjužinamo in otrok ostane enkrat brez jedi. „To bi bilo prehudo“, me je posvaril prijatelj S. „Jedi ne zabranjevati, otrok raste; sicer bi ga utegnili privesti da stegne roko“. Prav tako prijatelj! V takih slučajih morajo biti otroci pod vestnim nadzorstvom do prihodnje jedi, da se otrok odvrne od take priložnosti.

Le poskusite, boste videli, da je ta kazen najboljša. 4.) Ob tej in tej uri se odpeljemo tja in tja Otroka ni. Kaj storiti? Pognati. To ga bode navadilo točnosti. 5.) Iz neprevidnosti je ubil kaj, napravil škodo. Kazen? Poravnati mora iz svojega in če nima še, naj zbira! 6.) Deček gre v tovarišijo in se tam stepe. Kazen? Tovarišija se mu prepove, ker je pretepač in je nevarno, da bi on katerega poškodoval, ali pa drugi njega. 7.) Deklica si je umazala krilo, ker ni dovolj pazila nanj. Kazen? Osnažiti si ga mora sama. Isto velja seveda za dečka. 8.) Deček je prinesel domov tička in ga zaprl v gajbico, a vi mu svetujete, naj ga izpusti. Ne. Kazen? Zaprite ga toliko časa, da bode prosil in obljubil, da ga tudi on izpusti. 9.) Otrok se vam je zlagal. Kazen? Ne verjemite mu toliko časa, dokler se ne poboljša. 10.) Če noče delati in ni priden — odtegujte mu vi naklonjenost in druge ugodnosti, ki jih ima od vas. Take in enake kazni bodo več izdale, kakor pretepanje in neizvedljive grožnje.

Če otroka vzgajate v navedenem zmislu, pripravljate ga za šolo in daljnje življenje, ki zahteva od otroka, da postane koristen ud človeške družbe. Kadarkoli bi vas hotela zapeljati napačna ljubezen, da bi kaj opustili pri vzgoji in otroku prizanesli, čeravno je zaslužil biti kaznovan, misliti vedno na življenje, ki ne pozna prizanesljivosti, ampak — upogniti ali zlomiti! Večkrat stariši sami zakrivimo, da napravijo otroci kaj napačnega, in smo za to sami kaznovani; recimo: mea culpa — pa poboljšajmo se! Vsega pa sami itak ne moremo storiti, za to imamo pa

šolo in cerkev, ki pričeto delo starišev nadaljuje in spopolnjuje.

Šola in dom.

V prvem članku sem povedal, kakšen temelj zgradi lahko domača hiša, — to se pravi lahko sicer ne, le če sta oče in mati složna, — na katerem šola zida dalje, pri čemur jo mora podpirati dom. Žalibog, da je takih hiš malo! Navadno mora popravljati in krpiti šola to, kar so stariši zamudili in zakrivili v šestih letih, le žal, da se enkrat zasejani plevel težko izruje. Ko otrok izpolni šesto leto, vpisati ga morate v šolo. Na ta dan, ki je navadno nekaj dni pred začetkom šole, pripravljajte otroka slovesno. Pri-povedujte mu, da postane učenec, naj bode vesel, ker bode pohajal v šolo bistril si glavo, blažit srce. Pri tej priliki moram ožigosati nespametno navado starišev, ki otroka strašijo pred šolo, češ: „Le počakaj, saj bodeš že videl, ko bodeš hodil v šolo“. S takim ravnanjem škodujejo otroku, ker mu vbijejo veselje do učenja in šole, škodujejo pa tudi sami sebi, ker se otrok prepriča, da ni več tako v šoli, kakor so ga strašili doma in vera v njih izjave upade v otroku. Pri vpisovanju povejte gospodu učitelju vse vrline in slabosti otroške brez ovinkov — olepšavati ali prikri-vati nič, ker s tem bi le škodovali otroku; kajti gospod učitelj mora poznati srce in dušo otroško, če hočete, da bode mogel uspešno vzgojevati. Kakor mora poznati zdravnik bo-lezen, da jo more zdraviti, isto tako mora poznati vzgojitelj

otroka! Povejte mu tudi vse razmere in okolščine v kojih je otrok rasel, da tako spozna učitelj vse otroške misli, ves otroški dušeyni obzor, da ve, kaj ima učenec v sreč dobrega in slabega, in da uravna po tem svoje vzgojevanje. Nasvete, ki vam jih da gospod učitelj, točno izpolnajte! Pravočasno tudi nabavite otroku vse potrebno šolsko orodje in pripravite otroka, da bode vesel korakal že prvi dan v nov svet — v šolo. Ta dan mora biti za otroka velik praznik! Spominjal naj bi se ga v poznih letih.

S tem pa niste končali svojih dolžnostij, če ste izročili otroka šoli. Jako bi bilo napačno, ako bi sedaj vse pričakovali le od šole. Nikakor. Eno dolžnost imate sedaj več: Vzajemno vzgojevanje! Ali je to kaj zelo hudo težkega? Ne. To mimogrede odpravite lahko. Ko si nko ali hčerka pritečeta iz šole, vprašajte ju, kaj so se učili v šoli: kaj so brali, računali, pisali itd. Vse to lahko izvršite ob delavnikih pri južini ali večerji. Pri zajuterku jih lahko opomnite, kako se imajo vesti po poti v šolo in v šoli. Ob nedeljah imate pa lahko že bolj dolge lekcije. Otroci naj vam pripovedujejo vsebino naučenega, bero, kar so v šoli brali, pokažejo zvezke: knjige in drugo orodje, če je v redu in ni morebiti že vse razstrgano in zamazano. Večkrat se oglasite v šoli pri gospodu učitelju in ta vas bode vesel ter vam prav rad povedal vse, kar je zapazil dobrega in slabega na učencih. Če vam učitelj pove, da otrok v šoli ne uboga in se ne uči, posvarite in kaznujte ga, kakor vam priporoča učitelj. Isto storite, ako vam učitelj o učencu piše. Dobro je tudi, da vi sporočite učitelju, kako se otrok

vede doma napram starišem, bratom in drugim; kako izpolnjuje šolske naloge: radovoljno ali prisiljeno. Ako je bil v šoli kaznovan, kaznovan naj bode i doma.

Tako in tak način hodimo roko v roci in želi bomo obilne sadove. Nekateri pa zabavljajo čez šolo in učitelje, da je joj! Joj bode tudi njihovim otrokom! Blagor otrokom, kojih stariši so prepričani, da ne smejo govoriti čez učitelja in šolo nečastno in nizkotno vpričo otrok. Stariši morajo spoštovati učitelja, da ga bodo spoštovali tudi otroci. Kolikor večje spoštovanje ima učitelj, toliko i večje uspehe. Tudi učitelji smo ljudje, smo zmotljivi in imamo druge človeške slabosti, za to vas prosim, če se vam dozdeva, da smo kaj zakrivili, pritožite se na pravem mestu, ne da bi otrok čul kaj o tem. Saj krivico poravnamo vedno radi. Pa še nekaj moram vzeti v pretres, Uspešno delo vzgoje je tudi odvisno od rednega šolskega obiska. O, ko bi teh nesrečnih zamud ne bilo! Koliko jeze in sovraštva bi bilo manj! Nekateri stariši pridržujejo otroka doma, da jim pomagajo pri delu. Otroci torej skrbе za stariše! Stariši, vi ste dolžni skrbeti za otroka, da si pridobi duševnih zmožnosti za življenje, sicer ste zločinec na duši lastnega otroka. „Zanikaren oče ne pošilja otroka v šolo, da prihrani vsako leto dva goldinarja, pa ne pomisli, da napravi več kot jezer goldinarjev škode. Otroka pridržī doma, da mu zasluži kake krajcarje, v šoli pa zamudi zlate, ki jih delijo krščanski učitelji; zakaj vsak dober nauk je zlata vreden.“ Tako je pisal veliki škof Martin Slomšek. Tudi je pisal: „Velik greh je, če zapravi oče ali mati

otrokom pohištvo, zemljišče in premoženje; pa še večja krivica je, če se jim ne preskrbi potreben pouk“. Res je to! Poučen in vzgojen otrok si bode znal pridobiti premoženje, a butec, ostane butec! In kako taki stariši otežujejo delo učitelju in učencu! Le en primer: Danes se uči črki *i* in *u*; drugi dan *n* v zvezi s prejšnjima dvema: *in*, *un*, *ni*, *nu*. Učenci, ki so bili oba dneva v šoli, bodo hitro znali ločiti *in*, *un* itd. Kaj pa oni, ki jih ni bilo v šoli? Kako bode bral *in*, *un*, če ne pozna *i* in *u*?! Posledica tega je: ali mora učitelj vse druge pustiti in z odsotneži zopet začeti z nova, ali pa odsotneže pri miru pustiti in druge učiti naprej. Koliko škode, koliko veselja ubijejo stariši v učitelju in v učencih s pridržavanjem doma. Če jih pa učitelj naznani in so kaznovani vsled malomarnosti in zanikarnosti, rohné črez učitelja, dasi dobro vedo, da je moral priseči vsak učitelj, da bode dolžnosti svojega stanu postavno izpolnjeval. Nesmisel in hudobnost je sovražiti človeka, ki spolnuje dolžnosti. Krivica se nam dela! Krivica pa tudi otrokom in starišem, ki svoje dolžnosti izpolnijo in pošiljajo otroke redno v šolo, a izostalice reden pouk in napredek ovirajo. Možje, primite take lakomišljence v strah! Dalje vas prosim, da otroke ne pošiljate v šolo ne prepozno, ne prezgodaj; prekasno bi zamudil začetek pouka, prezgodaj so pa velike nevarnosti na potu, kjer je zmerom kakšna garjeva ovca! Skrbite tudi, da bodo prihajali o pravem času domov. Če vam kaj neverjetnega pripoveduje, poizvedite pri gospodu učitelju, kdaj je izpustil otroke domov. Glede vedenja otrok

zunaj šole pazite stariši sami, a tudi možje krajnega šolskega sveta naj bi v tem oziru storili svojo dolžnost.

Ko se bliža čas učenčevega izstopa iz šole, ne kažite veselja nad tem. Če učenec veselje kaže, izražajte mu bojazen, da se bojite zanj, ker si morebiti ni dovolj globoko vcepil naukov, po katerih bi se ravnal v življenju. Učite ga tudi, da se ob izstopu učitelju in katehetu za njun trud zahvali. Kadar bode imel čas, pošljite ga k učitelju po kako knjigo, da bode bral. Ako je v vasi ali fari izobraževalno ali pevsko društvo, naj se vpiše vanj. Če bi šel rad učenec v višje šole, vprašajte za svet učitelja, ki učenca pozna najbolj; ravno tako vam pojdemo učitelji na roko, če je treba priskrbeti kakega mojstra, pri kateremu bi se učil rokodelstva. Tudi v boleznih, če ni takoj pri rokah zdravnika, se obrnite na nas. Na ta način bi bilo torej naše delo vzajemno. Korist bi imela pred vsem naša deca, naš rod, naš narod. Popravimo, kar smo zakrivili dosedaj in poboljšajmo se! Nesloga tlači, sloga jači! V slogi je moč!

Šola.

Naloga šole je otroke нравno-pobožno vzgajati, razvijati jim duševne moči, oskrbovati jih s potrebnimi znanostmi in zvedenostmi v nadaljno izobraževanje za življenje in dajati jim pravo podstavo, da bodo enkrat vrli ljudje in državljani. Tako nam velewa 1. § državne šolske postave. V dosego tega smotra se poslužuje šola pouka v predmetih, ki jih berete lahko na vsakem šolskem spričevalu, katero

vam nosijo otroci vsako četrletje v podpis in v pregled, da se prepričate, kako se uče vaši ljubčki. Poleg učenja pa se prepričate tudi o zadržanju otroka, to je v rubriki *nravnost*. V to rubriko napišemo učitelji red o vedenju in lastnostih učenca. Nekoč me je vprašal neki posestnik, kaj pomeni to ime *nravnost*; mislil je, da pomeni, če je deček telesno dobro razvit — *raván*! Ne! Tukaj se napiše sodba učitelja: je-li učenec pridn ali zloben? Po vedenju se navadno sodi tudi odrasle. Od vedenja je v resnici mnogo odvisno; kajti za vsako službo, ki jo hoče kdo doseči, se vpraša: Kakšnega vedenja je?

V vrstico pridnost se napiše sodba, koliko si je učenec, oziraje se na njegove zmožnosti, prizadeval učiti se v posameznih drugih predmetih.

Važnost in pomen drugih predmetov.

Veroznanstvo. Kaj je človek brez vere? Nesrečnež! „Nesrečnež je, kdor ne pozna glavnih resnic svete vere, toda še bolj nesrečen je, ako jih pozna le slabo, površno“. „Zaradi tega je bilo moje ljudstvo peljano v sužnjost, ker ni imelo vednosti“ (Iz. 5, 13.) „Ker je ljudstvo nevedno, zato nima vere“. Domača hiša nudi premalo, zato le pridno pošiljajte otroke v šolo in v cerkev, da se nauče veroznanstva, ki jim bode tolažilo in vodilo v življenju.

Branje. Potrebo in pomen tega predmeta, kakor tudi pisanja in računstva, pripozna in razume vsak še tako neveden človek, zato nimam pristaviti družega, kakor to-le prošnjo: Zato, ker otroci, ki jih naučite nekoliko doma, mislijo ko pridejo v šolo, da znajo že vse, ne pazijo in

tudi ne morejo, ker to, kar gospod učitelj uči druge, že znajo. Posledica je, da začno nagajati, za kar so seveda kaznovani, in vsled kazni postanejo pouku in šoli sovražni. Mnogo otrok se spridi na ta način. Pač pa rajši postopajte tako, kakor sem vam priporočal v prejšnjem članku: izprašujte jih, kaj so se učili v šoli in vzbujajte zanimanje zanje.

Slovnica. Red iz slovnice vam pove, koliko zna učenec pravilno govoriti. Pravilno, lepo govorjenje odlikuje vsakega človeka in se ga tudi sodi po govorici.

Pravopisje in spisje. Kakor vam red iz slovnice pove, koliko zna učenec pravilno govoriti, tako pove red iz pravopisja in spisja, koliko zna pisati pravilno. Pove vam, če piše učenec: reku, pršu, vidu. mislu itd., ampak pravilno: rekel, prišel, videl, mislil. V višjih razredih in oddelkih se uče razne poslovne sestavke: pisma, prošnje itd. in po redu v tem predmetu spoznate lahko, koliko zna v tem oziru učenec. Ni le dovolj, da zna učenec pisati, ampak vedeti mora tudi, kako se piše to in ono.

Računstvo in geometrijsko oblikoslovje. Brez računstva ne more nihče izhajati; potrebno je tudi, da zna učenec zmeriti in zračunati obseg in površino njiv in travnikov itd., telesnino raznih posod, tramov in hlodov. Po redu ga spoznate, koliko zna v tem oziru.

Prirodoznanstvo. Česa se uče učenci v tem predmetu? Spoznati živali, rastline in rudnine; prirodne pojave in moči. Pri spoznavanju reda, ki vlada pri čebelah in mravljah, se učenci uče posnemanja lepih čednostij Prirodo-

pisni pouk napeljuje otroka do ljubezni do Boga! Zakoni v naravi oznamujejo modrost in mogočnost božjo. Poglejte ladije na morju, železnice na suhem, tovarne in druge tehniške naprave, vse to je plod prirodoepisnega pouka. Zelo važen predmet, žal, da ljudje ne pojmujejo še njegove veljave.

Zemljepisje in zgodovina. S poukom v zemljepisju in v zgodovini vzbujamo ljubezen do domovine. Zemljepisje uči kmeta, kje mora naročiti ta ali ona semena, kam naj pošlje svoje pridelke, od kod lahko dobi tako in tako živino, stroje itd. Obrtnik mora vedeti kam bi pošiljal svoje izdelke, od kod dobi boljše in cenejše surove pridelke. Še večje važnosti je zemljepisje za trgovca. Zgodovinski zgledi vabijo v posnemanje, navdušujejo za pogumna dejanja, vzbujajo požrtvovalnost. Le nevednost more reči, da ni potreben ta predmet!

Risanje. Z risanjem več povem, kakor s pisanjem.

Vsak obrtnik ga rabi. Tudi kmet mora risati razne načrte za gospodarska poslopja in drugo orodje. Če hočem imeti, recimo plot tak in tak, kar narišem ga in dam ga onemu, ki naj ga napravi. Vzbuja pa ta predmet v učencu tudi lepočutje. Kdo more reči, da ni potreben!? Nevednež, drugi nihče!

Petje razveseli, če si jezen te umiri, žalostnega dvigne, kvišku. Kjer petja ni, ni dobrih ljudi!

Tudi **telovadba** je koristna, ker krepi telo, daje pogum. To zlasti vedo oni, ki so bili vojaki. Ti ji gotovo niso

nasprotni. S telovadbo tudi gojimo pogum, nevstrašenost, rednost, vladanje samega sebe. Zelo lepe čednosti!

Ženska ročna dela. Kako koristna in vendar imajo toliko nasprotnikov in nasprotnic! Za Boga! Kaj ni koristno, če zna deklica, bodoča dekle, mati — sama plesti, šivati, kvačkati?! Kaj, naj za vsako malenkost teče k šivilji? Veselimo se, da se jih uče in bodimo hvaležni.

S tem člankom sem imel namen v par besedah označiti pomen in važnost posameznih predmetov, da ne bi več zabavljali čez nje in tako ne kratili iz nevednosti ugled šoli. Dal Bog, da bi bil vsaj deloma dosegel namen.

Roditeljski shodi ali sestanki.

Dragi stariši!

V novejšem času se prirejajo roditeljski shodi ali sestanki; po Nemškem jih imenujejo roditeljske večere, ker jih prirejajo ob večerih. Čemu neki? Stariši in učitelji vzgajajo isto dete, zato je potreba, da postopajo složno, da ne podirajo stariši to, kar šola, oziroma učitelji gradé, obratno pa, da šola ne podira, kar gradé stariši! Roditelji in učitelji moramo torej imeti jednoten — skupen načrt, po katerem moramo vršiti eno in isto delo na istem predmetu. Vse to ste že razvidili iz prejšnje razprave. Mislimo si dva mizarja, ki delata eno in isto omaro, a vsak po svoje! Bode šlo skupaj? Ne! Tako torej tudi naše delo ne bode imelo uspeha, dokler ne sestavimo jednoten skupen načrt. To pa delajmo na roditeljskih shodih, na katerih določamo načela, pravila, smotre, sredstva, vzgoje, po kojih bomo v gajali isto dete.

Več oči — več vidi. Na takih shodih se bode marsikaj slišalo in zvedelo, kar bode naši deci in nam samim v veliko korist. Imel sem že več sestankov starišev in še nikoli se mi ni kaka mamica ali oče pokesal, ker se jih je bil udeležil.

Dovolj, več na shodih samih.

Pozdravljeni!

Bučka, dné 1. avgusta 1900.

Udani Vam

Ivan Štrukelj,

ljudski učitelj.

Narodna in univerzitetna
knjižnica

© NUK

00000448581

